అరకులోయలో కూలిన శిఖరం

ఆ పచ్చటి పర్వతశిఖరాలు నీలి ఆకాశాన్ని మేలి ముసుగులా కప్పుకున్న తెల్లమేఘాన్ని అన్వేషించి, అందుకోలేక అలసి, కిందికి క్రుంగి లోయగా సాగారి నగ్నంగా పవ్వళించిన ఏకాంతకన్యలు, విషాదములో జుట్టు విరబోసుకున్నట్లు చుట్టూ దట్టమైన అడవి... పెనవేసుకున్న ముంగురులులా వికృతమైన చెట్ల మ్రానులు, విరిగిన మొదళ్ళు, వర్షపు నీటికి చారలు తేరిన నల్లకొండరాతి బీటలు; ఆశకి భ్రమించి కళ్ళుతెరచినట్లు శిఖరాలమధ్య విడిన మబ్బునీడలు - వక్షాలమధ్య బాధతో జారిన కన్నీరు మాదిరి, వంకరులు తిరిగి అదృశ్యమయ్యే రోడ్డు, సగం ఎండిన పిల్లనదీ తమ అందానికి సిగ్గుతో తలలువొంచి పాదాలకేసి చూస్తున్నట్లు, కిందికి యింకా కిందికి, యింకా యింకా కిందికి, అధోలోకంలోకి దిగజారి పోతున్న ఆ దృశ్యం, ఆ అనుభవం అరకులోయ.

సముద్రమట్టానికి రెండువేల అడుగుల ఎత్తున వున్న చల్లటి ప్రదేశము అరకులోయ. చుట్టూ పెద్ద కొండలు, అడివి, మధ్యగా ప్రవహించే పిల్లనది. సారవంతమైన నేల, సుందరమైన ఆ దృశ్యాలు విశాఖపట్నం నుండి మాచ్‌కండ్ జలవిద్యుత్ కేంద్రానికి వెళ్ళే యాత్రికులను ఆకర్షించాయి. ఇక్కడ వ్యవసాయం సాగించి, విద్యుత్ సహాయంతో ఒక మహాపట్టణాన్ని నిర్మించాలని పథకాలున్నాయి. మలేరియాని అరికట్టాలి; వసతులేర్పాటుచెయ్యాలి; కాలువలు తవ్వాలి; ఇక్కడ స్థిరపడిపోవడానికి సిద్ధపడ్డ వ్యక్తులు కావాలి; మాచ్‌కండ్ నుండి విద్యుత్ యీ లోయగుండా నడిపి, ఒక నాగరికత నెలకొల్పాలని ఎందరెందరో కలలు కంటున్నారు.

కాని కార్యానికి పూనుకున్నవారు లేరు; అది నిర్మానుష్యమైన అడవిప్రాంతం; కొద్దిమంది కొండజాతివారు అక్కడక్కడ కనబడి క్షణంలో మాయమవుతారు. సృష్టి ఆదిలో అల్లా వుండేదేమో ననిపిస్తుంది. చెట్లు, మనుషులు, కొండలు, మేఘాలు, మృగాలు - అన్నింటికీ ఒకే చైతన్యం. నాగరికతలో మరణించి, చరిత్రగతంలో జనించడం లాంటిది అరకులోయ సహవాసం.

అందుచేత ప్రస్తుతం అందరి దృష్టి మాచ్‌కండ్‌పై మరలింది. మాచ్‌కండ్‌నది జలపాతం సహాయంతో పెద్ద జలవిద్యుత్ కేంద్రం నిర్మాణమవుతోంది. అది పూర్తి అయింతర్వాత అరకులోయ వలస స్థాపన.

అది పూర్తిచేసే పనిమీద మాచ్‌కండ్ వెడుతున్న ఇంజనీర్ వర్మ పట్టాపొందిన తర్వాత ఒకటి రెండేళ్ళు ఇంజనీరింగ్ కాలేజీలో లెక్చరర్‌గా పనిచేసి, స్కాలర్‌షిప్‌మీద మేన్‌చెస్టర్‌లో పై చదువు పూర్తిచేసి పెద్ద డిగ్రీపొంది రాగానే, మాచ్‌కండ్ నిర్మాణశాఖ వారికి సలహాదారుగా నియమించారు. ఇదే అతను ప్రథమంగా మాచ్‌కండ్ రావడం. తను ముందుగా వెళ్ళి బంగళా అదీ ఏర్పాట్లు చేసింతర్వాత, సామాన్లు, సిబ్బందితో ఆ మరుసటిదినం అతని భార్య రావడానికి ఏర్పాటు చేసుకొని ప్రయాణమై చక్కావొచ్చాడు.

స్టేషన్‌లో దిగగానే ఆశాభంగమైంది. మాచ్‌కండ్ అధికారులు తనకోసం పంపుతామన్న వాగన్ పంపలేదు. గుమాస్తా సోమయ్యని మాత్రం ఆహ్వానానికి స్టేషన్‌కి పంపారు.

సోమయ్య మాచ్‌కండ్ వుద్యోగైనా విశాఖపట్నం రవాణా బ్రాంచిలో పనిచేస్తున్నాడు. వాగన్ ఎందుకు రాలేదో అతనికి తెలీదు. దోవలో చెడిపోయిందేమో? వర్మగారి వుత్తరం వారికి సమయానికి చేరలేదేమో? తన పలుకుబడితో ఒక జీప్ సంపాదించాడు. ఉదయం ఆరుగంటలకి కొండ రోడ్ మార్గాన, నూటముప్ఫైమైళ్ళ జీప్ ప్రయాణం సాగించారు.

వర్మ ఇంగ్లండులో పై చదువు పూర్తి చేసిన వ్యక్తి అంటే నమ్మడానికి వీలుగా కనబడతాడు. డబుల్ బ్రెస్టుకోటు, టై, ఆకుపచ్చ కళ్ళజోడు సిగరెట్ టిన్, లెదర్ కేస్ - యీ వ్యక్తి పాపం! జీప్‌లో ప్రయాణం చెయ్యాల్సివొచ్చింది. అనుకున్నాడు సోమయ్య వెనకసీట్లో. సాధారణ పంచకట్టు, ముతకచొక్కా పైన కండువా, సోమయ్య వాలకంచూస్తే, చాలా అల్పుడయిన వుద్యోగిలా వున్నాడు. అతన్నేనా, ఆహ్వానానికి మాచ్‌కండ్ అధికార్లు పంపవల్సింది? వెళ్ళగానే అడగాలి. ఇంకా నయం. భార్య స్నేహలత తనతో వొచ్చిందికాదు ఇదంతా చూసి, ఏమనుకున్నో! నలుగురైదుగురు బంట్రోతులు, రెండు కార్లు, పెద్ద పెద్ద వుద్యోగులు, రైలు దిగగానే సిద్ధంగా వుంటారని వర్మ వూహించుకున్నాడు. కాసేపు కోపగించుకున్నాడు - ప్రమాదకరమైన మలుపులు. జీప్ ముందు ప్రాణంకోసం పరుగెడుతున్న కుందేలు, వింజామరలు వీస్తున్న చెట్లకొమ్మలు, గార్డ్ ఆఫ్ ఆనర్ యిచ్చి సాల్యూట్ చేసి నిలిచిపోయిన రాతిబండలు - వీటిని గమనించనేలేదు వర్మ.

మలుపులో సూర్యకిరణం, కత్తిలా పొడిచింది. చెట్ల ఆకులనుంచి జారుతున్న మంచుకణాలు ఇంద్రధనుస్సులా విరిగి వెయ్యి కత్తుల వెలుగుతో బద్ధకించిన చూపుని చీలుస్తున్నాయి. వర్మ కోపం దిగమింగుకున్నాడు. దేశానికి స్వాతంత్ర్యం వొచ్చింతర్వాత జరిగిన మార్పుకి అది చిహ్నం అనుకోకూడదు? వెనకటి, వొంగిసలాములు, జోహార్లు, బందోబస్తు, పటాటోపం తను ఆసించకూడదు. ప్రజలలో నూతన వికాసం, వ్యక్తిత్వం స్వతంత్ర జిజ్ఞాస ప్రబలినాయి.

కొండ దిగుతున్నారు. కింద ఆకుపచ్చ చీర కొంగువిప్పి పరున్న లోయ - పచ్చజోడులోంచి మరింత పచ్చగా కనబడుతోంది. ఎండకి కొండలు విరిగిపడినట్లు, అదృశ్యమౌతున్నాయి. ముందుకు పడిపోకుండా గట్టిగా పట్టుకున్నాడు. గుప్పున చెమటవాసన వేసింది. డ్రైవరు స్నానం చేసినట్లు లేదు. కోటు విప్పాడు, టై వొదులుచేశాడు. జీపు నిలిపి, సోమయ్యని ముందుకు పంపి, తను వెనకసీట్లో కూర్చున్నాడు. ఎనభైమైళ్ళ ప్రయాణంతో వర్మ అలసి పొయ్యాడు.

జీప్‌కూడా అలసిపోయింది. కదలడంలేదు. ఏదో చెడింది. డ్రైవర్ రిపేరింగ్ సాగించాడు. అరకులోయలో యాత్రికుల బంగళా యింకా ఆరుమైళ్ళుంది. మాచ్‌కండ్‌నుంచి ఏదేనా వేగన్ రావచ్చు. మరో పాసింజర్ బస్ తగలొచ్చు. కాసేపు ఆ చెట్టుక్రింద విశ్రాంతి తీసుకుందాం అన్నాడు సోమయ్య.

వర్మ ఫ్లాస్కులో టీ కాస్త పోసుకు త్రాగాడు. సిగరెట్ ముట్టించాడు. చల్లగా గాలి వీస్తున్నా అతని వళ్ళంతా వేడెక్కింది. చుట్టూ చూశాడు - అన్నీ గుట్టలు, పొదలు, పెనవేసుకున్న చెట్లు, ఆ రాళ్ళమధ్య కింద, దూరంగా కొలను, బైనాకులర్స్ తీశాడు. అవును నీరే. ఎక్కడిదో? ఎక్కడి నుంచి పుడుతుందో ఎవ్వరికీ తెలీదు - ఆ విధంగా అక్కడక్కడ జలం వూరుతుంటుంది. అదొక వింత అన్నాడు సోమయ్య. వర్మ కిందికి రాళ్లల్లోకి దిగాడు. నీళ్ళు స్వచ్ఛంగా ఉన్నాయి. అడుగున యిసక, నాచు కనిపిస్తున్నాయి. దోసిలితో తీసుకుని మొహం తుడుచుకున్నాడు. మళ్ళా ఆ పచ్చటి నీడలమధ్య జారుతున్న

నీటిని చూశాడు. ఇంకా కింద ఇరవై అడుగుల దిగువన, మరొక కొలను చుట్టూ రాతి బండలు, సూర్యరశ్మిని అల్లికపొద - నగ్నంగా స్నానం చేస్తున్న ఒక స్త్రీ బైనాకులర్స్‌లో కనిపించింది. తీక్షణంగా చూశాడు. నడుంకి కాస్తంత ఎర్రబట్ట ఉందేమో - బలంగా స్ఫుటంగా యవ్వనం తీరికగా తీర్చిదిద్దిన ఆమె అవయవాలు అతని అస్థిపంజరాన్ని కదిల్చాయి.

"ఆ నీళ్ళు మాత్రం త్రాగమోకండి" అని పై నుంచి సోమయ్య కేకవేశాడు. వర్మ ఎందుకో ఉలిక్కిపడి పైకి వచ్చేశాడు.

"నీళ్ళు మంచివి కావంటా రండి" అన్నాడు సోమయ్య. ఒక రాతిమీద దులుపుకొని, కారు సీటు తలకింద పెట్టుకుని వెన్ను వాల్చాడు వర్మ.

"ఈ ప్రాంతంలో మనుషులెవళ్ళూ ఉండరా?"

"ఉండకేమండి - కొండజాతివాళ్ళు మందులాళ్ళు. అక్కడక్కడ మసలుతూనే ఉంటారు. కొందరేమో మాచ్‌కండ్ పోయి కూలిచేసుకుంటారండి."

"ఇక్కడేవీ ఇళ్ళు కనబడవేం?"

"వాళ్ళకి యిల్లెందుకండి - కొండ గుహల్లోనూ, చెట్లకిందా తిరుగుతూ ఉంటారండి" అన్నాడు సోమయ్య ఆవులింతని ఆపుకుంటూ.

"మరి భుక్తి?"

"ఏదో పండించుకుంటారండి. వేటాడి మాంసం, తేనె తీయడం, మూలికలు అమ్మడం అల్లాగే గడుపుకుంటారండి."

సోమయ్య ఆవులింతల్ని ఆపలేకపోతున్నాడు, తనూ జీప్‌లోకెళ్ళి కన్ను మూశాడు.

మళ్ళా బైనాక్యులర్స్‌తో కిందికి చూశాడు వర్మ. స్నానం చేస్తున్న స్త్రీ లేదు. నాలుగు మూలలా చూశాడు. ఎక్కడా కనబల్లేదు. పాశ్చాత్య శిల్పకళలో తప్ప అతనెప్పుడూ అల్లాంటి శరీర సౌందర్యం చూడలేదు. మనవారి ఆచారాలు, బట్టకట్టు, అలవాట్లు, సహజ సౌందర్యాన్ని వికసించనీకుండా చేస్తాయని వర్మ వూహ. పాశ్చాత్య స్త్రీల శరీరాలు కొంత మెరుగు, పొదల మధ్య కాళ్ళు నీళ్ళలో మరుగుపడి పూర్తిగా కనబడని అవయవాలలో యిందాక తను చూసిన స్త్రీ. వీనస్‌డిమైలో శిల్పంలాగ వుంది. ఛాయ మామూలు నలుపే, మొహం సరిగ్గా కనపడలేదు. కాని ఆ బలమైన అవయవాలు, స్థిరపడిన కండరములు, యుగయుగాల రాపిడికి కూడా చెదరని రాతిచెక్కడానికి మల్లే, దేనికీ లెక్కచెయ్యని ఆ రొమ్ములు - యిసుకలో తలదూర్చి, సృష్టిసౌందర్యం భరించలేక ఏడవాలనిపించే ఆ మూర్తి, వర్మని ఒక సహజమైన పురుషుణ్ణిగా మార్చింది. ఏవేవో వింత భావాలు, విపరీతమైన పులకరింపు, అతను స్పృశించలేని సత్యానికిమల్లె వూహలో బంధించబడాల్సిందే!

సోమయ్య, డ్రైవరు అటుపోతున్న ఎడ్లబండిని నిలిపి, దానికి జీప్‌ని కట్టి, మళ్ళీ ప్రయాణం సాగించారు. బంగళాకి చేరుకునేప్పటికి ఒంటిగంటైంది. వారి కోసం మాచ్‌కండ్‌లో బైలుదేరిన వేగను అక్కడ నిలిచింది. ఇద్దరు వ్యక్తులు మందహాసం చేశారు. ఒకాయన ముందుకొచ్చి నమస్కారం చేసి, ఒక చీటి యిచ్చాడు. వర్మకి రెండో వ్యక్తి దూరంగా నిలబడే తలపంకించాడు. అతను నమస్కారం చెయ్యనందుకు వర్మ విసుక్కున్నాడు. చీటీ చదువుకున్నాడు. వేగను ఎందుకు సకాలానికి పంపలేకపొయ్యారో తెలిపి మాచ్‌కండ్ బంగళా మొర్నాడు కాని ఖాళీ అవదు గనక అంతవరకూ అరకులోయ బంగళాలో వుండవల్సిందని అధికారులు కోరుతూ వ్రాసి పంపిన ఉత్తరం అది. వర్మకి పూర్తిగా కోపమొచ్చేసింది. కాని ఎవరి మీదెల్లా ప్రకటించాలో అతనికింకా తెలీడం లేదు.

"నాకు మీ వేగను అక్కర్లేదు - రేపు ఉదయం స్టేషనుకెళ్ళి సరిగ్గా పదింటికి అమ్మగార్ని సామానులు తీసుకురండి - మీతో సోమయ్య కూడా వస్తాడు. ఇక్కడేమన్నా భోజనం దొరుకుతుందా?" అన్నాడు వర్మ.

"కారియర్ తెచ్చామండి" అన్నాడు చీటితెచ్చిన వ్యక్తి తమ్మయ్య.

సామానులు, వర్మ బంగళాలో ప్రవేశించారు. దూరంగా వ్యవసాయశాఖ వారి ఒకటి రెండు యిళ్ళు, టీ దుకాణం తప్ప మనిషి అలజడిలేదు. కోటు, జోళ్ళు విప్పి, వర్మ భోజనానికని బల్ల దగ్గరకొచ్చాడు. విప్పి, అన్నీ సిద్ధంచేసి వుంచారు. కాని కారియర్‌లో అన్నం మాత్రం లేదు. వర్మ ఒళ్ళు మండిపోయింది. ఏమిటిదని గర్జించాడు.

"కోతులు ఎత్తుకెళ్ళినాయి కాబోసండి" అన్నాడు తమ్మయ్య చేతులు నలుపుకుంటూ.

"మీ ఏర్పాట్లు బాగున్నై. మాచ్‌కండ్‌లో పనులు సాగడంలేదంటే ఆశ్చర్యమేముంది! మీ బోటిగాళ్ళందరూ పూనుకున్నప్పుడు. ఆ వెటకారానికి దూరంగా గేటు దగ్గర నిలబడ్డవ్యక్తి నవ్వాడు. అక్కడక్కడ చిరిగిన లాల్చీ, నాలుగు రోజులు కత్తితగలని గడ్డం, ఖద్దరు పైజామా, చేతిలో రెండడుగుల పొడవుగల టెలిస్కోప్, దీనంగా నిశ్చలంగా చూసే కళ్ళూ- అదీ అతని ఆకారం. నవ్వుకుంటూ వెళ్ళాడు ఆ వ్యక్తి. వర్మ టీ కోసం ఫ్లాస్కు బోర్లించాడు. బుట్టలో వున్న బ్రెడ్ తీసికొని, కొయ్యకుండానే తినడము సాగించాడు. మాసిన గడ్డం వ్యక్తి అరగంటలో ఓ కుర్రాడి నెత్తిన అరటిపళ్ళు, ఒక సోడాకాయలో నీళ్ళు, మరొక సోడాకాయలో టీ పెట్టించి తీసుకొచ్చాడు. ఇవన్నీ వర్మకి అందజెయ్యమని తమ్మయ్యతో చెప్పి వెళ్ళిపోయాడు.

అందరూ తలోవైపుకూ వెళ్ళారు. సోడా కుర్రాడు గంగడు తప్ప. వాడు మండువాలో పడుకున్నాడు. వర్మ పడుకొని లేచేటప్పటికి మూడు గంటలు దాటింది. గంగణ్ని లేపి నీళ్ళు తీసుకు రమ్మన్నాడు. మొహం కడుక్కుని కొత్త బట్టలు వేసుకుని గంగణ్ని వెనకాలసీటులో కూర్చోమని వర్మ జీప్ నడపడం సాగించాడు. టీ దుకాణంలో యిద్దరూ టీ త్రాగి ప్రయాణం సాగించారు.

"మాచ్‌కండ్ అటుగా దండి ఇటండి. అది మీరిందాకా వొచ్చిందే నండి" అన్నాడు గంగడు.

"నాకు తెలుసులేరా"

నీ రుబికిన రాతిబండల దగ్గర కొచ్చారు పావుగంటలో.

జీపు ఆపుచేసి, వర్మ వాళ్ళ మధ్య నీళ్ళలోకి దిగి చూశాడు. ఎవ్వరూ లేరు. కొండపైకి చూశాడు. ఒక కొమ్మను ఆనుకొని గడ్డంపెరిగి లాల్చీ వేసుకున్న వ్యక్తి టెలిస్కోప్‌లోంచి చూస్తున్న దృశ్యం కనబడింది. బైనాక్యులర్స్‌లోంచి జాగ్రత్తగా చూశాడు. ఆ వ్యక్తికి గడ్డం లేదు. క్షౌరం చేసుకున్నాడు కాబోలు! అతనే సందేహంలేదు. తనొచ్చిన పనిమీదనే అతనూ వచ్చాడా? అతనెవరు?

రోడ్డుమీద కొచ్చాడు వర్మ.

"అదుగో ఆ రాయి మీద కూర్చున్న మనిషెవర్రా?" అనడిగాడు గంగణ్ని.

"ఆరు సచ్చితానందంగారండి - మేస్త్రీ కాబోలు; ఇక్కడే తిరుగుతూంటారండి, గొట్టంలోంచి చూస్తూ అదుగో తమ్మయ్య, ఆయనకి తెలుసుద్దండి" అని వారికేసి వస్తున్న వ్యక్తిని చూపించాడు. ఆ వచ్చిన వ్యక్తి తనకు చీటి తెచ్చిన తమ్మయ్య. అతనొక మేస్త్రీ. నమస్కారం పెట్టాడు.

"మీకేమన్నా పండ్లు తెద్దామని బయలుదేరానండి ఇక్కడ మంచి సపోటాలున్నాయి, అనాసకూడా ఉందంటారండి" అని స్వగతంగా చెబుతున్నాడు.

"మిమ్మల్ని కుటుంబం సామానుతో గనక వస్తే యిక్కడ బంగళాలో యీరేత్రి గడిపి, రేపు మాచ్‌కండ్ రమ్మన్నారండి – మీరొక్కరే గనకైతే యీ పూటే రమ్మన్నారండి, ఎక్కడో అక్కడ సర్దుకోవచ్చునని. వెడదామాండి."

"ఈ పూట ఇక్కడే వుంటాను. రేపు అమ్మగారొచ్చిం తర్వాత అందరం కలిసే వెడదాం" అన్నాడు వర్మ. జీప్‌లో ఎక్కమని సంజ్ఞచేశాడు. తమ్మయ్య ఎక్కాడు. లోయలో బంగళాకేసి పోతున్నారు.

"నీతో యిందాక వచ్చిన మరో వ్యక్తి ఎవరు?" అని అడిగాడు.

"సచ్చితానందమని మా గొప్ప తెలివైన మనిషండి. డిగ్రీ చదువులేవంట, పై పన్లు చూస్తూ మేస్త్రీగానే జలపుట్‌డామ్‌కాడ వుంచారండి. మాఫ్‌లు గీస్తాడు, సర్వే చేస్తాడు. ఏదో కొత్త కొత్త కనుక్కుని బలే చురుకుగా పని సాగిస్తాడండి అక్కడ యింజనీర్లందరూ యీయన చేతే పనులు చేయించుకుంటారండి..."

"అది సరే – డిగ్రీ ఎందుకు లేదు?"

"నాకు బాగా తెలవదండి. కాలేజీలో కొంతకాలం చదివాడంట. మరి, ఏం తిరకాసొచ్చిందో పరీక్షకెడతానికి లేకుండా కాలేజీలోంచి పంపించి వేశారుటండి..." అన్నాడు తమ్మయ్య. ఈ మాట వినగానే వర్మకి యింతవరకూ బాధిస్తున్న సందేహం తీరింది. సచ్చిదానందాన్ని కాలేజీలోంచి పంపించిన సంవత్సరమే అతను అక్కడ లెక్చరర్‌గా చేరాడు. వివరాలు జ్ఞాపకంలేవు. సచ్చిదానందం లేబరేటరీలోంచి రెండువేలు ఖరీదయిన టెలిస్కోపుని తీసుకుని, పోయిందన్నాడన్న ఫిర్యాదు చేసి డబ్బు కట్టమన్నారు. అధికారులు. నేరమూ వప్పుకోలేదు. డబ్బూ కట్టలేదు. అందుచేత అతన్ని కాలేజీలోంచి పంపించివేశారు. తరువాత ఏమయ్యాడో ఎవరికీ తెలీదు. అతనికి తల్లిదండ్రులు లేరు. మేనమామ అతని వయసం అడుగుతూ, ఎక్కడేనా కనిపిస్తాడేమో అని వెదుకుతూండేవాడు. ఇంట్లోంచి పరారీ అయి యీ అడవిలో అవతరించాడన్న మాట! ఆనాడు దొంగిలించిన టెలిస్కోపు అదే కాబోలు! ఈ విషయాలన్నీ తెలిస్తే అతని మేస్త్రీ ఉద్యోగం ఉంటుందా? కాని దాచకుండా అందరితోనూ చెప్పేశాడు. చిత్రం ! నేరస్థుడి గర్వం, అహంభావం అట్లాంటివి కాబోలు! తనని గుర్తుపట్టాడా? తలపంకించాడు కాని, నమస్కారం చెయ్యలేదు.

ఎంత అహం?

బంగళా దగ్గరకొచ్చాడు నాలుగైంది. సూర్యుడు దూరాన కొండ కిందికి దిగుతున్నాడు.

"ఇక్కడేం చేస్తున్నాడింతకీ?" అనడిగాడు వర్మ.

"అతను చేసేది ఒక రకం పనిగాదండి. అట్లా సైకిలుమీద తిరిగి ఏవో పరిశోధన చేస్తుంటాడండి. ఇసిక, రాళ్ళు, చెట్లు తవ్వడం, కొలవడం ఏదో ఒకటి. ప్రస్తుతం వొంతిన పిచ్చిలో పడ్డాడండి" అన్నాడు తమ్మయ్య.

"అంటే?"

'అటుకేసి అయిదారుమైళ్ళు వెడితే అతను కడుతున్న వొంతిన కనిపిస్తుంది. అక్కడ ఒక చిన్ననది వుందండి – పెద్ద కాలవ అనుకోండి. వర్షాలు పడితే బాగా నీరుంటుందండి. లేకపోతే లేదు. కొండ్లలోంచి జలపాతాలుగా పడుకుంటూ, తిరుక్కుంటూ ప్రవహిస్తుందండి.

ఆ నది హారిస్సావారికి సరిహద్దండి. అక్కడ హొంతిన పడేస్తే, అటుజనం యిటు, యిటుజనం అటు సులువుగా వెళ్ళి, రాకపోకలు బలిసి, ఐకమత్యంగా కూలిజనం ఎదగతారంటాడండి. ఈ ఒంతిన విషయం ఎవళ్ళకీ పట్టదండి. తనే స్వయంగా వేస్తానని, చుట్టుపక్కల కొండజనాన్ని పోగుచేసి పెద్ద చెట్లు కొట్టించి, ఒంతిన మొదలు పెట్టాడండి...'

'పదండి చూద్దాం' అన్నాడు వర్మ. జీప్ ముందుకి నడుపుతూ, ఐదారుమైళ్ళ తర్వాత నది కనిపించింది. ఒంతిన యింకా ఎగువున గుట్టలు వెనక వుంది. అక్కడికి జీప్ వెళ్ళదు. నడిచి వెళ్ళాల్సిందే. మూడు ఫర్లాంగులు నడిచారు. వర్మకి ఆయాసంగా వుంది ఆకలేస్తోంది; దిగువున నది కనిపిస్తోంది; కాసేపు విశ్రాంతి తీసుకుందామని కూర్చున్నాడు. రాత్రి భోజనం ఏర్పాటు చెయ్యడానికి తమ్మయ్య వెడతానని సెలవు తీసుకువెళ్ళాడు. గంగణ్ణి, వెనక్కి బంగళా దగ్గర దుకాణానికెళ్ళి, టీ తీసుకురమ్మని పంపించాడు.

వర్మ మరో పదడుగులు దిగింతర్వాత వంగి చూస్తే నీళ్ళల్లో ఒక స్త్రీ స్నానం చేస్తున్న దృశ్యం చూశాడు. బైనాక్యులర్‌లోంచి చూశాడు. తాను మధ్యాహ్నం చూసిన స్త్రీయే. దగ్గరగా వుండడం మూలాన బాగా స్ఫుటంగా కనిపిస్తోంది. నడుంలోతు నీళ్ళు – కాసేపు యీది, మళ్లా రాతి బండమీద కూర్చుంటోంది. చేతులకి ఎర్రగాజులు తప్ప, శరీరం మీద ఏ వస్తువూ లేదు. కిందికి దిగాడు. హొడ్డుకు చేరుకున్నాడు. ఆమె వెనుకభాగం కనిపించింది. నడుంకి ఎర్ర లంగా బిగించి ఉంది. ఇంకేమీ లేదు. లండన్ ఆర్టుగేలరీలో చూసిన పోతవిగ్రహాలు స్మరణ కొచ్చాయి. వయస్సు పాతికేళ్ళ లోపు, పరిపూర్ణంగా వికాసం పొందిన యౌవనం, నిర్మలమైన చర్మం, ఆ వంపులు; వయ్యారం, హుందాతనం అతన్ని ముగ్దుణ్ణి చేశాయి. అదొక రాతివిగ్రహం అవుతే, ఆ వక్షంపై తలపగలకొట్టుకోవాలనిపిస్తుంది. వెనక్కి తిరిగింది. భయంతో పదే పదే కళ్ళు చిట్లించింది. మూసుకున్నా తెరుచుకున్నట్లు కనబడే పెద్దకళ్ళు, సృష్టి స్పృశించని యౌవనం కళ్ళల్లో, పళ్ళవరసలో మెరుస్తోంది. గోధుమరంగు జుట్టు ఎండిన తుమ్మచెట్ల ఆకులు పెనవేసుకుంటున్నట్లు, నుదుటిని బిగించి చిక్కుపడి గుబురుగా లేచింది. రెండు చేతులతో రొమ్ము కప్పుకుని బండమీద కూర్చుంది.

వర్మ మాట్లాడాడు. ఆ అమ్మాయికి అర్థం కాలేదు. పేరడిగాడు. లోతుందా? అడుగున బురదా, యిసికా? చలేస్తోందా? సమాధానం లేదు. నవ్వుతోంది. ఏవో ధ్వనులు చేస్తోంది. చేతులు తిప్పుతోంది. నిండైన వక్షం, బలంతో పైకి నిట్టూర్చినప్పుడల్లా, లేచి పడుతోంది – చందమామ కోసం లేచిన సముద్రంలో కెరటానికి మల్లె. రెండుకొండలమధ్య లోయలాంటిది. అక్కడ నుదుటిని ఆనించి కన్నుమూస్తే, శాంతి దొరుకుతుంది.

తెలుగు, ఇంగ్లీషు, హిందీ అన్నీ – యత్నించాడు. అర్థం కాలేదు. తను నీళ్ళల్లోకి వెళ్లి అతన్ని రమ్మని సంజ్ఞ చేసింది. అతను ఆమెకేసి తీక్షణంగా చూడలేకపోతున్నాడు. ఏ అవయవం చూడడం? నడుమా, మెడా, జుట్టా, అలలుగా చెదిరిన నీళ్ళల్లోంచి ప్రతిబింబించి కనబడీ కనబడని వక్షమా? నీటిలో సూర్యకాంతి మోహాన్ని వెలిగించి, కళ్ళన్నీ కలవర పెట్టిన నగ్నసీడనా? పెదవులు దగ్గరగా మూసుకున్నప్పుడు చెక్కిలిమీద మిగిలిపోయి, కళ్ళలో దాక్కుని రహస్యంగా పిలుస్తున్న చిరునవ్వునా?

రమ్మంటోంది. ఆ ధైర్యానికి వర్మ చకితుడయ్యాడు. అతనికీతరాదు. నీళ్ళంటే భయం అయినా, స్నానం చెయ్యాలనుంది. చొక్కా తీశాడు. బనీనుంది. తువ్వాలు లంగోటీలా కట్టి నీళ్ళలోకి దిగాడు. వేలుతో చూపించి నీ పేరేమిటన్నాడు. మూనా అంది మోనాయో,

మూనాయో, మున్నాయో అతనికి తెలవలేదు. 'ము' 'న' రెండక్షరాలుగల ధ్వని ఆ పేరు. లినార్డో డవిన్సీ గీసిన మోనాలీసా చిత్రపటం జ్ఞాపకానికొచ్చింది. ఆ పటం, పారిస్‌టావరీలో వుంది. అది 1504లో గీయబడింది. ఆ పటాన్ని 'ఫ్రాన్‌సిస్కోడిగాయో 'కొండ' భార్య లీసా'ను చూసి వ్రాశాడు. వర్మ ఆ చిత్రం నకలుని ఇంగ్లండులో కొన్నాడు. ఈ దృశ్యం అట్లాంటిదే. వెనకాల రాళ్ళు కొండలు యుగయుగాలుగా నిలిచిన కొండల - ప్రాచీన బలం. స్థిరత్వం ఆమె శరీరానికి అమరత్వాన్ని ఆపాదించినట్లు - ఆమె ప్రకృతిలో ఒక సజీవ భాగం. చలనంలేని ఆ సౌందర్యాన్ని మనిషి దూరంగా ఆరాధించగలడుగాని తాకలేడు. స్వచ్ఛమైన కళతో పరిచయం పెరిగినకొద్దీ; యధార్థ సంఘటన కళారూపాన్ని పొంది, స్వప్నంలాగ, స్పృశించలేని దవుతుంది. కలని కెలికితే, కోటి తుంపరలుగా కదలి కృశించి, కుంగి, వార్ధక్యంలో, మృత్యువులో మిళితమయి, మరి కనబడదు. కాని శరీరం వున్నంతసేపూ తాకక తప్పదు. జీవితరంగంలో ఈ పెనుగులాట తథ్యం. యధార్థ సౌందర్యాన్ని చూసి కలగంటాడా? కలలో చూసిన సౌందర్యాన్ని యధార్థ జీవితంలో చూసి తనది చేసుకుంటాడా? జీవితంపై ప్రభావంలేని కళకి ప్రయోజనంలేదు: ఆమె చెయ్యి పట్టుకుని రెండడుగులు వేశాడు. ఆమె దూరంగా లోతుకి వెళ్ళింది. సంధ్యలో వెలిగిన నీళ్ళకాంతి, వక్షంమీద పడి, మృదువయిన చర్మం వెనుక రక్తాన్ని వెలిగించింది. అతను ముందుకు పడిపొయ్యాడు. చేతులు ఆమె మెడచుట్టూ పడ్డాయి. ముందుకు తోసేసింది. వెనక్కు పడ్డాడు. బండమీద కూర్చున్నాడు - ఆమెకేసి చూస్తూ. వెనక్కి తిరిగింది. వేళ్ళతో నీళ్ళు చిమ్ముతోంది. వొంగిన చెట్ల చిటారుకొమ్మల ఆకులు సంధ్య వెలుగులో ఎర్రగా మండుతూ నీళ్ళల్లోపడ్డ నీడలు పచ్చగా, ఎర్రగా ఆమె శరీరాన్ని వెలిగిస్తున్నాయి. అదిమరపురాని సౌందర్యానుభవం. సంధ్యని, వెన్నెలని, కొండ శిఖరాన్ని చూసి ఆనందించినట్లు, చూసి పొందిన ఆనందంతో తృప్తి పడకూడదు? సౌందర్యం మానవుణ్ణి యోగిగా చేస్తుంది. కాని తనలో మానవత్వమే, మళ్ళా మనిషిగా మార్చివేస్తుంది. ఏదో శక్తి, స్వప్నంలో మెదిలిన కోరిక శరీరంలో ప్రజ్వరిల్లి అతన్ని ప్రాచీన ప్రాణిగా ముందుకునెట్టి, తపస్సునుండి కార్యానికి రగిల్చింది. కార్యం తపస్సు నాశనహేతువు, యౌవనం నశింపుకి, ప్రాణి చావుకి ఈ ప్రాకులాట, ఈ వుబలాటం, తనదిగా వుంచుకోవాలన్న ఈ వాంఛ కారణాలు కాబోలు! అనుకుంటూ ఆయాసం తీర్చుకుంటున్నాడు.

వర్మ నిలబడలేకపోతున్నాడు, నీళ్ళల్లో కూర్చుని ఆమె వొళ్ళో పడిపొయ్యాడు చలిలో. అడవి కాలినట్లు, కొండప్రద్దలై నిప్పు వ్యాపించినట్లు ఆమె శరీరం అతని చేతుల్లో, బుగ్గలమీద కాలింది. శరీరం కరిగినట్లు, ముద్దగా కాలినట్లు నరాలు దోవతెలీని రక్తంలో తన్నుకులాడుతున్నాయి. గడ్డం కింద చెయ్యిపెట్టి ఒక్క తోపుతోసి ఒడ్డుకి వెళ్ళింది మూనా. పొద వెనక వుంచిన తెల్లగుడ్డ తెచ్చి, ముహం తుడుచుకుని కప్పుకుంది. తడికి రొమ్ము మీద వస్త్రం బిగిసింది. కూర్చుని లంగా నీళ్ళుపిండుతోంది. అతనూ వచ్చేశాడు. బనీను ఆరబెట్టుకుంటున్నాడు. ఒక్కసారి ఆకాశం నల్లమేఘాలతో చీకటైంది. చివరి సూర్యకిరణాలు విరిగిన కత్తులలా మేఘాల వెనక అదృశ్యమయినాయి. దట్టంగా నలుపుని పూరించుకుంటూ, శిఖరాన్ని తన్నుకుంటూ, మేఘాలు విజృంభించి ఆకసమంతా వ్యాపిస్తున్నాయి.

మేఘాలకేసి చూపించింది మూనా. ఇద్దరూ చరచరా నడిచి పోతున్నారు. వెనక మేఘాలు, సుడిగాలి. వూడిన ఆకులు, విరిగిన కొమ్మలు, తాకిడికి జారుతున్న పిల్లరాళ్ళ ప్రవాహం, అడివి కీటకాల కోలాహలం, మూనా శరీరంలోని వింతవాసన సుడిగుండంలా

అతన్ని ముంచి వేస్తున్నాయి. నడవలేక పోతున్నాడు. అతనిచెయ్యి పుచ్చుకుని, పైకి లాక్కుపోతోంది. మూడు పెద్దరాళ్ళ మధ్య ఒక గుహలోకి చేరుకున్నారు. వర్మ ఆయాసం తీర్చుకుంటున్నాడు. కిందకి చూశాడు. నదీప్రవాహం కనబడింది. కాళ్ళు తేలిపోతున్నాయి. అతనికి భయం సాక్షాత్కరించినట్లుగా వుంది, పాపం చేసినవాళ్ళు ఎత్తునుండి క్రిందకి చూడలేరని ఏదో మానసిక శాస్త్రపుస్తకంలో చదివాడు. కిందకి చూడలేని భయం అతన్ని అల్పుణ్ణి చేసింది. గాలికి పడిపోకుండా ఉండేందుకన్నట్లు ఆమె మెడ గట్టిగా పట్టుకున్నాడు. అతని నెత్తిమీద వున్న తేనెపట్టులో వేళ్ళు పెట్టింది మూనా. కంతలలో కెలికి రాణి ఈగను లాగింది. మిగతా తేనెటీగలన్నీ జుయ్యిమంటూ సుడిగాలిలా బయటపడి అతన్ని ఆవరించి, కప్పించి కుట్టేస్తున్నాయి. వర్మ పరుగులు సాగించాడు. అతన్ని పొగాలా చుట్టాయి తేనెటీగలు. మూనా నవ్వుతూ వెనకాల వస్తోంది అతని జేబులోంచి అగ్గిపెట్టె తీసింది చిదుగులతో మంట చేసింది. పొగని తన నోట్లోకి తీసుకుని వాటిమీద వూదింది. వేళ్ళల్లో పట్టిన రాణి ఈగను వాటిముందు ప్రదర్శించింది దూరంగా తీసుకెళ్ళికంతలో రాణి ఈగను దాచింది, మిగతా ఈగలన్నీ వర్మని విడిచి, దానిచుట్టూ కంతల్లోకి పోయాయి.

మూనా తొందరగా నడవమని సంజ్ఞ చేసింది. ఏదో పాట మొదలెట్టింది. ఆ పాట వికృతంగా, భయంకరంగా వినిపించింది. ప్రకృతిలో ప్రాణి చనిపోయినప్పుడు, ప్రకృతంతా ఏడ్చినట్లు ధ్వనించింది. జీపు కనబడటంలేదు. అతనికి దోవ తెలీడంలేదు. ఏదో తోవని ఎక్కడికో అడవిలోకి వచ్చేశారు. అన్నీ పెద్దపెద్ద రాళ్ళు, జుట్టు విరబోసుకుని, దయ్యాలకి మల్లే నల్లమ్రానుచెట్లు గాలిలో దగ్గరగా జరిగి భేతాళ నృత్యం సాగించాయి. ఆకాశంలో పిడుగులు ప్రతిధ్వనిస్తున్నాయి. రాళ్ళు బ్రద్దలయినట్లు, శిఖరాలు కూలినట్లు మెరుపులు ఒక్కసారిగా దట్టమైన చీకటిని చీలుస్తున్నాయి. ప్రకృతి గాయపడి, రక్తం కాలవలుగా ప్రవహిస్తున్నట్లు – మెరుపులు, వురుములు వాళ్ళని తరుముతున్నాయి. ఇంక అతను నడవలేడు. మరో గుహ. మరో మెరుపు ఉరుము – అక్కడే వాలిపొయ్యాడు, ఆమె భుజంమీద తెల్లగుడ్డతీసి అతని తలని కప్పింది.

క్షణంలో వర్షం ప్రారంభమైంది. రాతిబండల మధ్య వాళ్ళున్న స్థలం కాస్తంత పొడిగా వుంది. బీటలలోంచి వర్షం ధారలా పడుతోంది – దిక్కు తెలీకుండా ఆకాశంలో నిర్మాణమైన ముళ్ళ కర్మాగారంలోంచి పడినట్లు నలుదిక్కులా దుయ్యబడుతోంది. అతని తువ్వాలు, ఆమె పై బట్ట రెండు వైపులా బీటలలో బిగించి కట్టింది. అతని చేతులు, కాళ్ళు అరచేతులతో వేడికోసం రాస్తోంది. వర్షంలోపలికొచ్చి పడుతోంది. ఆమె మూలకి జరుగుతోంది. అతను ఆమెకేసి జరుగుతున్నాడు. అతని తల ఆమె వొడిలో పడి, చేతులతో ఆమె మెడని పెనవేసుకుని దగ్గరగా వేడిని కాంక్షస్తూ, యింకా దగ్గరగా వస్తున్నాడు. ఆమె మోకాళ్ళమీద కూర్చుని గోడని ఆనింది. అతను గోడకు అదిమి, పైకి ఎగబాకుతున్నాడు. వేళ్ళు ఆమె పెదవులను వెదుకుతున్నాయి. ఒక చెయ్యి అతని గొంతుపైని వేసి, రెండో చేతితో గోడని ఆనుకొని ఒక్కసారి పైకిలేచి నిలబడింది మూనా. అతని తల తటాలున కింద రాతిమీద పడింది. 'అమ్మో' అన్నాడు. చిన్నగాయం తగిలింది. రక్తం చురుకుగా కారి వర్షంనీటిని ఎర్రగా మార్చింది.

వర్షం నిలిచింది. అతని తలకింద గుడ్డలు పెట్టింది. గాయాన్ని కడిగింది. లేచి బయటకు వెళ్ళింది. పది నిమిషాల్లో వర్మ బయటకు వచ్చాడు. గాయం తడిమి చూసుకున్నాడు. అంతా కారుచీకటి జేబులో అగ్గిపెట్టె తడిసి వెలగడంలేదు. సిగరెట్

కాళ్ళాలని వుంది – అవి తడిసి విడిపొయ్యాయి. దోవ తెలీడంలేదు. ఎటో పోతున్నాడు. మూనా ఏవో కేకలు వేసుకుంటూ వచ్చింది. చెయ్యి పట్టుకుని నడిపించుకుంటూ తీసుకెడుతోంది. అక్కడంతా చదునుగా వుంది. ఒక బండమీద కూర్చుని, అతని తల తొడమీద ఆనించి, తెచ్చిన ఆకులు పిండి రసం గాయానికి రాసి, ఆకులు పైన వుంచి గుడ్డ చించి కట్టుకట్టింది.

జీపు నిలిచినచోట దగ్గరలోనే వుంది. గంగడు కేకలేసుకుంటూ వచ్చాడు. ఇద్దరూ అతన్ని జీపులోకి జేరవేశారు. అతను డ్రైవ్‌చేసే స్థితిలో లేడు. గంగడు తడిసి, చలికి వొణికిపోతున్నాడు. మూనా పావుగంటలో ముగ్గురు మనుషుల్ని తీసుకొచ్చింది వారు జీపులాగుతూ, తోసుకుంటూ వెడుతున్నారు. ఆమె తన గుడిసెకి వెళ్ళింది.

జీపు బంగళా చేరేప్పటికి రాత్రి పదకొండయింది. వర్మ అలాగే మంచంమీద వాలిపొయ్యాడు. గంగడు కాళ్ళూ అవీ పడుతూ సపర్యలు చేస్తున్నాడు. వర్మ కళ్ళు తెరిచి, లేచి కూర్చున్నాడు. బాగ్‌లోంచి సిగరెట్ పాకెట్ విప్పాడు. సోమయ్య, తమ్మయ్య వాగన్‌లో విశాఖపట్నం వెళ్ళిపొయ్యారుట వెళ్ళేముందు భోజనం, వడ్డనసామగ్రి అన్నీ సిద్ధంచేసి వెళ్ళారు.

వర్మ ఆకలి తీర్చుకున్నాడు.

"ఎవర్రా ఆ పిల్ల?" అని అడిగాడు గంగణ్ణి. నిద్రమత్తులో ఉలిక్కిపడి లేచి కళ్ళు నులుముకున్నాడు గంగడు.

"నువ్వెరుగుదువా?" అని మళ్ళీ ప్రశ్నించాడు.

"ఎరక్కేమండి – కొండజాతోళ్ళు. తండ్రి లేడు. అవ్వుంది గుడిసికాడ. తనేమో ఇన్నాళ్ళూ తేనేతీసి అమ్ముతుండేది."

"ఇన్నాళ్ళూ అంటే?"

'ఇప్పుడింక సచ్చిదానందంగా రున్నారండి.' అని మెల్లగా అన్నాడు.

'ఉండటం అంటే?'

'ఆయన ఆమె ఎప్పుడూ తిరుగుతుంటారండి – నెలకు పదిరోజుల మకాం ఆమె గుడిసెలోనే.'

'వాళ్ళభాషేమిటి?'

'ఒరియా కాబోలునండి, కొండజాతోళ్ళ భాష మనకర్థం కాదండి.'

'మరి సచ్చిదానందానికర్థమవుతుందా?

'ఏమో నండి.'

వర్మ ఆలోచనలు కొత్త తోవతీశాయి. వాళ్ళిద్దర్నీ ఆ చల్లటి చెట్లనీడల్లో, సంధ్య వెలుగుల్లో పచ్చగడ్డిలో వెన్నెలకింద వూహించి బాధపడటంలో వొక ఆనందం పొందాడు. హెన్రీమూర్, రోడిన్, ఎప్‌స్టీన్, రాయ్‌చౌదరి శిల్పాలని స్ఫురింపజేసే మూనా శరీరం ఆ వింతగడ్డం, విరిగిన లాల్చీ దిగులుతో మూసుగునే నేత్రాలతో సచ్చితానందం పొందిన అనుభవం, అతనిలో కొంత ప్రవేశించినట్లయింది. వర్మ మనస్సు వుద్రేకాలు ఉప్పొంగి, నీరసించాయి; కాని శరీరం వాంఛతో విజృంభిస్తోంది. దిండ్లకింద చేతులు, తల దాచుకున్నాడు.

మరునాడు వర్మ నిద్రనుండి లేచేటప్పటికి ఏడు దాటింది. మండువాలో కొచ్చి చూశాడు దూరాన మంచులో మసగగా మెరిసే పర్వతశిఖరాలు, విషాద కన్యలు ఆరేసిన ఆకుపచ్చ చీరలా విశాలమైన బయళ్ళు చుట్టూ పల్చటి ముసుగులా ఆవరించిన మంచు.

మంచు తుంపరలను, ఇంద్రధనస్సులుగా చీల్చిన సూర్యకిరణాలు, పరమాత్మగీసి, ప్రేమ్‌తో సహా అమర్చి ఆకాశంలో తగిల్చిన తైల చిత్రంలా వుంది ఆ దృశ్యం.

క్షవరం, స్నానం కాఫీ ముగించి వర్మ ఒంటిగా జీప్‌లో నదివైపు బైలుదేరాడు. తొమ్మిదైంది నదికి చేరుకునేటప్పటికి. రాత్రి వర్షానికి కాబోలు, నీరు వడిగా ప్రవహిస్తోంది. గట్లని కవ్విస్తూ సుడిగుండంలో నాట్యంచేస్తూ, గట్లమీద పచ్చిక, రాళ్ళు పూల చీరలా వున్నాయి. జీప్ నిలిపి రెండు ఫర్లాంగులు నడిచాడు. వంతెన కనిపించింది. ఇంకా పూర్తికాలేదు. మరో నాలుగైదడుగులు మినహా వుంది. అవతలి ఒడ్డుకు, అడ్డంగా రెండు మూడు దూలాలు పెద్దతాళ్ళతో కట్టబడి, మధ్యమధ్య పెద్ద కర్రలు నాటి, వాటిమీద అడ్డంగా మరికొన్ని కర్రలు అమర్చబడి వున్నాయి. గట్లమీద బండలు, కొంచెం యిసక, దూలాలు కర్ర గుసన పాలు, తాళ్ళు వున్నాయి.

వర్మ ఆగిపోయాడు. రాతి బండలమీద నీడలో, మూనాబుజాలపై తల ఆనించి సచ్చిదానందం పడుకున్నాడు. ఆమె శరీరంలోని తీక్షణశక్తి కొంత విడి తన దగ్గరకొచ్చినట్లయింది. క్రితం సాయంత్రం, ఆమె చేష్టలు జ్ఞప్తికొచ్చాయి. అతని చర్యలను ప్రబలంగా నిరసించింది. ఎందుకు? అది కవ్వించడమా? వేటకి రగల్చడమా? డబ్బాశా? సచ్చిదానందం ప్రేమతో తృప్తిపడిన పాతివ్రత్య ప్రకర్షా? కొండజాతి స్త్రీకి నీతి వుంటుందా? అది అంతా నటన. రుజువు చేసుకోడానికి నిశ్చయించుకొని బంగళాకు వచ్చేశాడు వర్మ.

పదకొండింటికి ఒక ఉత్తరం వ్రాసి సచ్చితానందానికిమ్మని గంగణ్ణి పంపించాడు.

తనకి సర్వే నిమిత్తం కొన్ని పరికరాలు, పనిముట్లు కావాలి కాబట్టి, అతను వెంటనే మాచ్‌కండ్ వెళ్ళి వాటిని తీసుకురావాలని అజ్ఞాపిస్తూ వ్రాసిన ఉత్తరానికి సచ్చితానందం జవాబు మధ్యాహ్నం రెండింటికి పంపించాడు. తను మాచ్‌కండ్ అధికారుల ఉత్తర్వు ప్రకారం, నది ఎగువన కొన్ని కొలతలు పరిశోధనలూ జరపడానికి వెడుతున్నానని, మళ్ళా రాత్రికి కాని తిరిగి రాలేననీ, అంచేత ఆ పని తాను చెయ్యలేనందుకు క్షమించమనీ, అతను పంపిన జాబులో వుంది.

వర్మకి కోపం దిగమింగినకొద్దీ తీవ్రమైపోతోంది. అతని విషయం మాచ్‌కండ్ అధికారులతో చెప్పెయ్యడానికి నిశ్చయించుకున్నాడు. ఆ వంతెన పూర్తికావడానికి వీలులేదు. అది గట్టి వంతెన కాదు; పది మంది నడిస్తే కూలిపోతుంది. దానివల్ల ప్రాణనష్టం కలుగుతుంది. దాన్ని పడగొట్టాలి... ఏవేవో భయంకరమైన ఆలోచనలు. కాని నిజంగా అవి ఆలోచనలు కావని అతనికి తెలుసు. ఆలోచననుండి ఇంద్రియాలు పారిపోతూ పడుతున్న తికమకలవి. ఊహ ఆలోచన లేకుండా ఒక్క శరీరం వికసించి, వ్యాపించి, స్థాయిపడటం ఎంత గొప్ప అనుభవం! అదే సమాధి, అదే నిర్వాణం, తను తన నాగరికత కృత్రిమం. ఈ దుస్తులు వేషం, యీ భాష, భావాలు, ఆచారాలు, నియమాలు – అన్నీ అసహజం. సహజమైన జీవితంకోసం ఎందరో యోగిపుంగవులు సంఘాన్ని త్యజించారు.

కవులు ప్రకృతిలో ఏకాంతాన్ని కామించారు. వర్డ్స్‌వర్త్, షెల్లీ, తోరియో, టాల్‌స్టాయ్, విట్‌మన్, వేమన్న అలా ఏకాంతంలో సజీవులయినవారే! దాన్ని వెదుకుతూ లారెన్సు ఎన్నో దేశాలు తిరిగాడు. చలంగారి హంపీకన్యల అన్వేషణ. చిత్రకారులు వాన్‌గో, గాగిన్‌ల లంకా ప్రవాసం – యివన్నీ ఆలోచననుండి పారిపోవడానికి చేసిన ప్రయత్నాల ఫలితాలే!

సచ్చిదానందం ఒకప్పుడు దొంగతనం చేశాడు; సంఘం నుండి పారిపొయ్యాడు.

ఈ అడవి ప్రదేశంలో దొంగెవరు? దొరెవరు? నిజాన్ని కొలిచే విలువలు లేవు.

అబద్ధానికి వయస్సులేదు. నియమాలు, ఆచారాలు, పాపపుణ్యాలు రాళ్ళుగా, చెట్లుగా, నదులుగా చిరస్థాయిగా మారిపొయ్యాయి. వాటికి వయస్సు లేదు; పరిణామం లేదు. అందులో ఒకడైపొయ్యాడు. సచ్చితానందం మూనాతో కలిసి నగ్నంగా ఏడమ్ ఈవ్‌లకిమల్లె ఫలాలు, ఆకులు, తింటూ, తేనె త్రాగుతూ, నదితో ఆడుకుంటూ చల్లటి నీడలమధ్య గడ్డిలో ఆమె గుండెపై చెవిని ఆనించి, విశ్వం పరిభ్రమిస్తున్న నాదాన్ని, లయని వింటూ, ఆలోచనని ఆమె మెడలో పాతేసి, ఊహని ఆమె నడుంచుట్టూ తన చేతులతో కట్టేసి ఋతువులతో మారుతున్న తృష్ణని ఆమె కనురెప్పల వెనక ముద్దులతో మూతపడేసి, ఆనందంతో భాషని వెదుకుతూ బయటపడిన నాలుకని ఆమె అధరం వెనక హత్యచేసి, నిశ్శబ్దంగా కాలాన్ని కామంతో బంధించి, వారి ఉనికే లోకానికి తెలీకుండా అనంతములో లీనమైన ఆ వ్యక్తుల జీవితం వర్మకు కావాలి కానీ సాహసం లేదు; ఆ త్యాగం చెయ్యలేడు.

సంఘాన్ని విడిచిపెట్టి ఏకాంతంలోకి పారిపోయినవారు నిజంగా అక్కడ ఆనందంపొంది తృప్తిపడతారని విశ్వసించడం కష్టం. మరో పదిమంది నగ్నదంపతులు అరకులోయలో నివాసం ఏర్పరుచుకుంటే, మళ్ళా అదొక చిన్న సమాజంగా తయారవుతుంది. అక్కడ స్పర్థలు, అసూయలు, ద్వేషాలు, పగలు, రాజకీయాలు అదొక తాత్కాలికానుభవం కాని జీవితపరమావధి కాకూడదు. వీళ్ళందరూ ధైర్యం, త్యాగం అనుకుంటున్నది నిజానికి పిరికితనమూ, అసహాయతానూ.

తనకాధైర్యం లేదన్న చైతన్యం వర్మని కార్యానికి పురిగొల్పింది రెండయింది. స్నేహలత సామానులు సాయంత్రం ఐదు, ఆరు గంటలకి కాని రారు. వచ్చినా రాత్రి యిక్కడే వుండి, మర్నాడు వెళ్ళడానికి నిశ్చయించుకున్నాడు. భార్యని తనతోటే తీసుకురానందుకు తన్ను తాను అభినందించుకున్నాడు. స్నేహలత మూర్తి ఊహలో మెదులుతోంది. ఆమె సన్నంగా, నాజూకుగా, లతలా వుండి, తనని అల్లుకుంది. స్త్రీ అంటే 'ఒక ఎముక; పిడికిడి జుట్టు; గుడ్డపీలిక'... అనిబర్న్స్ కవి వర్ణన జ్ఞాపకానికొచ్చి నవ్వుకున్నాడు. అతని అరిచేతికింద గట్టిగా తగిలిన ఆమె భుజాల ఎముకలు స్మరణకొచ్చాయి.

గ్రహణంనాడు ఆమెతో సముద్రస్నానాని కెళ్ళిన ఘట్టం అతను మరచిపోడు. నీళ్ళలోకి దిగగానే ఆ పల్చటి ఆకుపచ్చ చీర ఆమె తడిసిన శరీరాన్ని జంకించివేసి, అల్పమైన అవయవాల్ని ప్రదర్శించింది. నీటికి లుంగ చుట్టుకుని, జుట్టంతా పిడికిటిలో అమరేటట్లుగా వుంది. నీటి బిందువులు భుజాల ఎముకవల్ల ఏర్పడిన ఒంపులో నిలిచిపొయ్యాయి. జూలు కత్తిరించిన గుఱ్ఱంలా, రెక్కలూడిన పక్షిలా, ఎండిన కాలవలా... ఎల్లాగో అయిపోయింది. నడుంలోతు నీళ్ళ – పెద్ద కెరటం అతన్ని లోపలికి గెంటింది. చెయ్యి పైకెత్తి పట్టుకోమని సంజ్ఞలు చేస్తున్నాడు. ఆమె గమనించలేదు. తను యిసకలోకి వెళ్ళింది. కూసం విడిచిన పాములా. మరో కెరటం ముందుకు తోసింది. తనూ బైట పడ్డాడు. చీకట్లో అర్థరాత్రి; 'ఫిఫ్త్ ఎవెన్యూ' పరిమళంలో, వారు చేసుకున్న ప్రేమ ప్రమాణాల విలువ ఎంతటిదో అతనికి తెలిసొచ్చింది. అతనికి నీళ్ళంటే ఎంతభయమో, ఆమెతో నిజం చెప్పడం కూడా అంత భయం. ఆ రాత్రి కూడా సిగరెట్ పొగవొదుల్తూ, మళ్ళా ప్రమాణాలు. తెచ్చి పెట్టుకున్న ఉద్రేకంలోని పల్చటి కన్నీరు – అంతా అందమైన భ్రమ మూడైంది. అప్రయత్నంగా జీప్ వద్దకు నడిచివెళ్లాడు. లోపలికి ఎక్కాడు. అతని ఊహలో వెన్నెల నక్షత్రాలు కదుల్తున్నాయి – నక్షత్రాలకేసి టెలిస్కోపులోంచి చూస్తున్న

సచ్చితానందం సాటర్న్ గ్రహం చుట్టూవున్న 'రింగ్స్' ఆ టెలిస్కోపులో కనిపిస్తాయి. దిగ్భ్రమగొల్పే ఆ వింత దృశ్యాన్ని 'మూనా'ని చూడమంటాడు. జ్యూపిటర్ గ్రహం చుట్టూ తిరిగే చిన్న గ్రహాల నీడలు అందులోంచి కనిపిస్తాయి. విశ్వం నీలి పమిటలో దాచుకున్న వింతలన్నిటినీ చూస్తాడతను. చూసి సాధించేదేమిటి? వొంతెన కట్టడానికి, ఖగోళశాస్త్రానికీ ఏ సంబంధమూ లేదు. కాని ఎందుకు అట్లా చూడటం? చెట్టు కొమ్మమీద కూర్చుని, సంధ్యవేళ పశ్చిమ ఆకాశంకేసి చూస్తూ కూర్చున్న సచ్చితానందం, అతని భుజం మీద తల ఆనించి నగ్నంగా కూర్చుని వీనస్‌చూస్తున్న 'మూనా' అరకులోయలో వొకదానిచుట్టూ వొకటి తిరుగుతూవుండే గోళాలు... 'టెలిస్కోపిక్ బైనరీస్'... టెలిస్కోప్‌లోంచి తప్ప కనుపించవు. అతని ఊహ టెలిస్కోప్‌లా ఆ దృశ్యాల రహస్యాన్ని బైటపెడుతోంది. పాతపత్రికలతో ఆ నెలకో ఆకాశం తీరును వర్ణించే పటాలు, వ్యాసం చూశాడు. అతనికేమీ బోధపడలేదు. వీనస్ పశ్చిమ ఆకాశంలో, సూర్యాస్తమయం అవగానే ఎక్కువ కాంతివంతంగా మెరిసి, అరగంటలో మాయమవుతుందట.

జీప్ నడుస్తోంది. అత నెక్కడికి వెడుతున్నాడు? జీప్‌లో ఆకాశంలోకి ఎగిరి, కొన్ని కోట్ల సంవత్సరాలు అనంతంలో తిరిగితే చివరికి యిదే స్థానానికి చేరుకుంటాడు. విశ్వం అనంతం కాదుట. దానికి పరిమితి ఉందట. స్థలం – తనవైపుకే వొంకర తిరిగి ఉందట – తను ఎక్కడికీ వెళ్ళలేదు. తిరిగి ఇక్కడికే రావాలి.!

ఎక్కడికొచ్చాడు తను?

వొంతిన సమీపంలో కొచ్చాడు. జీప్ నిల్చిపోయింది. దిగువున లోయలో నది వడిగా ప్రవహిస్తోంది. నీటివడికి వొంతెన తెగలేదు. ఆ వొంతిన ప్రయోజనం ఏమిటి? ఎవరి అవసరాలకు వారు తలో వొంతిన స్వయంగా వేసుకుంటే ప్రభుత్వం ఎందుకు? పథకాలెందుకు? 'మూనా' ఒరియాపిల్ల – ఆ ఒంతిన వేస్తే, ఒరిస్సా ప్రాంతం పనివాళ్ళంతా ఇటొచ్చి పనులు సంపాదించడం తప్ప వేరే ప్రయోజనం ఏముంది? దానివల్ల నష్టం కూడా వుంది. ఇటువారు అటూ, అటువారు ఇటూ వెళ్ళి వలసలేర్పరుచుకుంటారు. దానితో తగాదాలు బైలుదేరుతాయి. అంతేకాదు ఒక్కసారిగా దానిమీద వో యాభైమంది నడిచారో అది కూలి అంతా నీటిపాలవుతారు. ప్రాణనష్టం కలుగుతుంది.

వొంతిన చేరువలో, కొండమీదికి వచ్చేశాడు వర్మ.

కాస్త దూరంలో మరో ఎత్తుకొండ ఉంది. దాని శిఖరానికి తిన్నగా దిగువన వొంతెన ఉంది. అతనికి ఒక భావం స్ఫురించింది. గబగబ ఆ కొండమీదికి వెళ్ళాడు. నాలుగైంది. నలువైపులా చూశాడు. ఎవ్వరూ జనం లేరు. కొండమీద పెద్ద పెద్ద బండలు వొరిగి, కదిపితే జారే కోణాలమీద నిలబడి ఉన్నాయి. ఏడెనిమిది పెద్దవి, చిన్నవి కనిపించాయి. ఒకదాన్ని కదిపి చూశాడు. చాలా పెద్దది. అది కదలల్లేదు. దాని ముందుగా కొంచెం ఎత్తున నాలుగైదు చిన్న బండలున్నాయి.

ఇంగ్లీషు సినిమాలలో దృశ్యాలు జ్ఞప్తికొచ్చాయి. నాజూకు, నాగరికత – సహజమైన శక్తుల్ని 'కసిని', 'ఉద్రేకాన్ని మరుగు పరుస్తున్నాయి. కాని ఆ ప్రచండ శక్తులు ఎప్పుడో ఒకప్పుడు బైటపడక మానవు. అసలందుకే యుద్ధాలు. ప్రజలలో దాగిన 'తృష్ణ', 'కసి', 'పగ', 'పోటీ పడటం' – మొదలైనవి ఆది మానవుల ఉద్రేకాలు బైటపడేటందుకే, కుస్తీపట్లు, బాక్సింగ్ మొదలైన వినోదాలు పాశ్చాత్య దేశాలలో ప్రబలాయి. టార్జాన్ చిత్రాలంటే అందుకే ప్రేక్షకుల కంత మోజు. 'హోమింగ్ వే' ఈ రకం తన్నుకునే, గుద్దుకునే కథలు

వ్రాశాడు. ఆ రచనలు ఉత్తమ సాహిత్యం అంటున్నారు. లారెన్స్ నవలలో నాయికా నాయకులు తిట్టుకుంటారు. తన్నుకుంటారు. హింసించుకుంటారు. రక్తంతో వినోదిస్తారు, లారెన్స్‌ను సారస్వత గురువుగా పూజిస్తున్నారు. మన దేశంలో వీటికి స్థానం లేదు – ఇక్కడంతా శాంతి, మృదుత్వం, దయ, క్షమ, ఔదార్యం, భక్తి, పాతివ్రత్యం, త్యాగం మొదలైన విలువలు, యీ ప్రాచీన శక్తుల భేతాళనృత్యానికి తయారుచేసిన వేదిక కూలిపోకుండా వుంటుందా?

చిన్న బండలని బలం అంతా ఉపయోగించి వర్మ వరసగా తోసేశాడు. అవి వెళ్ళి ఆ పెద్ద బండలు మూడింటిని కదిపాయి. అన్నీ కలిసి కిందికి నదిలోకి శబ్దం చేస్తూ పడ్డాయి. రెండు మాత్రం ఒంతెన మొగలో పడి నాలుగైదు గజాలు మేర వంతెన కర్రలని కూల్చివేశాయి. ప్రకృతిహృదయం పగిలినట్లు పెద్ద శబ్దం. మరుక్షణం ప్రకృతి ఆశ్చర్యంతో వూపిరి బిగబట్టినట్లు నిశ్శబ్దం.

ఆ నిశ్శబ్దాన్ని చీల్చుకుని ఒక స్త్రీ కంఠం వినబడింది. మూనా పాడుతున్న వికృతమైన విషాద కంఠం అంది ముచ్చెమట్లు పోసేశాయి. అగ్గిపుల్లని నోట్లో పెట్టుకొని, సిగిరెట్లుని అగ్గిపుల్లగా రాస్తున్నాడు! ఆ కంఠం వల్లకాటిలో వేసినకేక ప్రతిధ్వనిలా ధ్వనించింది. తనని రమ్మంటోంది. వెడుతున్నాడు! కిందికి యింకా కిందికి.

ఆ కంఠంవైపు దిగుతున్నాడు. పాట దగ్గరకొచ్చింది. ఎదురుగా మూనా. గడ్డిపూలు రెండు చేతులకూ గాజులుగా అమర్చింది. ఎర్రపూలు చిక్కుజుట్టులో బిగించింది. ఎర్రటి పరికిణీనిండా చిరుగులు అతుకులు. నవ్వింది.

వర్మ సిగరెట్‌పైకి తీశాడు. నీళ్ళల్లోకాళ్ళు పెట్టి ఒడ్డున కూర్చుంది. ఏదో అంటోంది నీళ్ళల్లోకి రమ్మనా? నీళ్ళు బురదగా, వడిగా వున్నాయి. అతను దిగదల్చుకోలేదు. సిగరెట్టు ముట్టించాడు. అతను వదిలిన పొగను తను వూదుతూ పీలుస్తోంది. పర్సులోంచి పదిరూపాయల నోటు తీశాడు. ఆమె కళ్లు సంతోషంతో మెరిశాయి. దగ్గరగా చూడ్డానికి వంగింది. భుజంమీది గుడ్డ జారినప్పుడు సంధ్య వెలుగులో రొమ్ముల నీడలు గుండ్రంగా రాతిబండ మీద పడుతున్నాయి. రెండు చేతులూ ఆమె భుజానా వుంచాడు. కిందికి జారుతున్న అతని వేళ్ళని తొలగించి తన చేతులతో బిగించి అతన్ని లేవదీసింది. నోటు తీసుకుని పరికిణిలో మడిచింది.

వర్మకి ధైర్యం పెరిగింది – లేచాడు. ఆమె నడుస్తూంది – తనూ నడుస్తున్నాడు. పరుగెడుతూంది. తనూ పరుగెడుతున్నాడు. సంధ్య పడమటి ఆకాశంలో కరిగి, ఊహగా మారుతోంది. నీడలు పడడం లేదు. సన్నటి చందమామ నీటిలో ప్రతిబింబించటం లేదు. చందమామ ప్రక్క ఒక నక్షత్రం పడమటి ఆకాశంలో మరో నక్షత్రం కనబడుతున్నాయి.

వంతెన దగ్గరకొచ్చేశారు. ఆమె వంతెన మీదకు నడిచింది. అతన్ని రమ్మంది. వచ్చాడు. కిందనీటి వడికి తన తల తిరుగుతోంది. అతన్ని పట్టుగుంది. మెడచుట్టు చేతులు వేసి దగ్గరకు లాక్కుని బుగ్గలు, గడ్డం గిల్లుతూ లోతుగా కళ్ళలోకి చూసి విరగబడి నవ్వింది. ఏదో అంటోంది. వర్మ శరీరం పట్టు తప్పి ఉద్రేకంతో వూగిపోతోంది. ఆమెను గట్టిగా కౌగిలించుకున్నాడు. అతని పెదవులు ఆమె మొహాన్ని తడుముతున్నాయి. గుండెమీద గుప్పిడి బిగించి, ఒక్క వూపుతో ముందుకు తోసేసింది. వర్మ నీళ్లల్లోపడి కొట్టుకుపోతున్నాడు.

కేకలువేస్తూ, మునుగుతూ, తేల్తూ, చెయ్యి పైకి విసరివేస్తూ కొట్టుకుపోతున్నాడు. కేకలు తగ్గాయి. నీళ్ళు మింగుతూ శబ్దాలు చేస్తున్నాడు. పదడుగులు, పదిహేనడుగులు,

ఇరవై – వెళ్ళిపోతున్నాడు. ఒడ్డునున్న ఏదో రాతిబండ కాసేపు కాలికితగిలి నిలబడినా, పట్టుదొరక్క మళ్ళీ కొట్టుకుపోతున్నాడు. ముప్ఫై నలభై అడుగులు – వెళ్ళిపోతున్నాడు. చేతులు నీళ్ళపైకి రావడం తగ్గుతోంది. శబ్దం సన్నగిల్లుతోంది. నది మలుపులో ఒడ్డున వచ్చిన సచ్చితానందం చూశాడు. సైకిలు చెట్టుకు ఆనించి, లాల్చీ తీసేసి, డ్రాయరుతో చేతిలో టెలిస్కోప్‌తో సహా నీళ్ళలోకి దూకేశాడు. టెలిస్కోప్ వర్మ చేతికి తగిలి దాన్ని గట్టిగా రెండు చేతులతో పట్టుకున్నాడు. సచ్చిదానందం టెలిస్కోపు పట్టు వదలకుండా, ఒక చేతితో వర్మ మొహాన్ని పైకి నెట్టుతూ, ఒడ్డుకు చేరవేశాడు.

సంధ్య కరిగి చీకటి అలుముకుంటోంది. ఒడ్డున పడిన వర్మకి ప్రథమ చికిత్స చేశాడు. నీళ్ళు తాగేసరికి వర్మ నిస్త్రాణగా కళ్ళు మూసుకుని పడుకున్నాడు. ఒడ్డున పొదల వెనక కీటకాలు చెలరేగాయి. అడివి కూసినట్లుగా మందమైన ఆకులు రాలుతున్నాయి.

సచ్చితానందం ఒళ్ళు క్షణంలో ఆరిపోయింది. వెనక్కి చూశాడు. మూనా దూరంగా నిలబడి ఉంది. ఆమెకేసి నడిచాడు. అతని విడిచిన దుస్తులు ఆమె దగ్గరున్నాయి. ఒడ్డున కూర్చున్నాడు. మూనా తల తుడుస్తోంది. కణతలు నొక్కుతోంది. లంగా సద్దుకోడంలో నోటు బైటపడింది. అతనికిచ్చింది. ఏదో మాట్లాడింది. అతను బట్టలు వేసుకున్నాడు. ఆమె సైకిల్ తీసుకుని నడుస్తోంది. అతను మెల్లగా నడుస్తూ టెలిస్కోప్‌లోంచి చూస్తున్నాడు. పశ్చిమ ఆకాశంలో ఎరుపు చిక్కనై నలుపైంది. 'వీనస్' – పెద్దగా మెరుస్తోంది. భూమి అంచు నిశీథి ముసుగులా కమ్మేసింది. వర్మ దగ్గరకు చేరుకున్నాడు. అతని పంట్లాంజేబులో పర్సుతీసి, అందులో నోటు పెట్టి, ఆ జేబులోనే వుంచాడు. మళ్ళీ నడుస్తున్నాడు. రోడ్డుమీదికి వచ్చేశాడు. దూరంగా అతనికేసి ఒక వేగన్ వస్తోంది. సంజ్ఞలతో దాన్ని నిలిపాడు. అందులోంచి సోమయ్య దిగాడు. అతని వెనకాల వర్మ భార్య స్నేహలత దిగింది. చలికి కాబోలు! ఆమె కొంగుని జుట్టుమీద, చెవులమీద కప్పుకొంది. ఆమెని అక్కడే వుండమని, సోమయ్యని డ్రైవర్‌ని తీసుకుని వర్మ దగ్గరికొచ్చాడు. ముగ్గురూ సాయంపట్టి అతన్ని వేగన్‌లోకి చేరవేశారు. ధ్వనికి ప్రశాంతత మైలబడుతుందేమోనన్నట్లు ఎవ్వరూ మాట్లాడటం లేదు. దూరంగా నదిమూలుగు, కీటకాలరొద, శిఖరాలపై వికృతంగా బండలు, వాటి మధ్య 'వీనస్' వెలుగు – జబ్బుచేసి పరమాత్మ అరకులోయలో అడుగుపెట్టినట్లు శూన్యం. సజీవమైన క్షణాలు గడిచాయి.

వేగన్‌లో చిన్న దీపం వెలుగులో వర్మ కళ్ళు తెరిచాడు. చుట్టూ చూశాడు. భార్య మొహం చూసి నీరసంగా నవ్వాడు.

"అసలేం జరిగింది?' అని అడిగింది స్నేహలత. ఏ ఒకర్నీ సంబోధించకుండా విశ్వం చేసిన కడసారి గానానికి శ్రుతిలా ఆ కంఠం అసహజంగా వినబడింది.

వర్మ మాట్లాడబోయాడు. వద్దని సంజ్ఞచేసి, సచ్చితానందం సమాధానం చెప్పాడు.

"ఏం లేదండీ – నేను సర్వే పూర్తిచేసుకుని రోజులాగే నది మధ్యగా వంగిన ఆ చెట్టుకొమ్మ మీదకూర్చుని 'వీనస్' గ్రహం కనిపిస్తుందేమోనని టెలిస్కోప్‌లో చూస్తున్నాను. పట్టుజారి నీళ్ళపడిపోయాను. ఒడ్డున వస్తున్న వర్మగారు నన్ను చూసి నీళ్ళలోకి దూకి ఇద్దరం ఒడ్డుకు చేరడంలో నీళ్ళు తాగేశారు.

వర్మ కళ్ళు తెరిచి జాలిగా అతనికేసి చూశాడు. చెయ్యి పైకితీసి అతని భుజంమీద వుంచాడు. యేదో మాట్లాడబోయాడు. సోమయ్యకి దగ్గరగా రమ్మని సంజ్ఞచేసి, అతని

చెవులో ఏదో చెప్పాడు. 'మీరు విశ్రాంతిగా పడుకోండి. వంతెన గురించి ఆదుర్దా పడకండి. ఆ పనికి మీరెందుకు? మేమందరం పూర్తిచేస్తాంగా' అన్నాడు సోమయ్య.

వేగన్ బంగళాకేసి నడుస్తోంది. స్నేహలత వీనస్ కేసి చూసింది. తన భర్తకి యీదడం రాదని నీళ్ళంటే భయమనీ ఆమెకు తప్ప ఎవ్వరికీ తెలియదు. ఈ రహస్యం ఎవ్వరితో చెప్పనులే అన్నట్లు వీనస్ శిఖరంవెనుక లోయలో భూమి అంచు వెనక దిగి అంతర్ధానమైంది. కూలిన శిఖరంలా అరకులోయ చీకటి సౌందర్యం ముసుగులా పైకి లాక్కుని పరుంది.

* * *